

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Der Geistliche Redner, Oder Gründliche Unterrichtung Vor Angehende Prediger

... In vier Theile abgetheilet, Und Mit nöthigen Registern versehen

Vorstellend Was ein Prediger bey so vielerley theils frölichen und glücklichen, theils traurigen und unglücklichen Fällen von der Cantzel in Predigten, und sonst in kurtzen Sermonen zu reden hat, auch wie er endlich bey anderweitiger Beförderung sein bißheriges Amt niederlegen kann

Haas, Nicolaus

Leipzig, 1693

Propos.

[urn:nbn:de:bsz:31-115592](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-115592)

Ubi corpus demortui hominis condas, locus sacer esto &c. Non igitur arationi, fationi, passioni aut aliis id genus rebus inserviet hîc ager in posterum; sed *DEI ager & seminarium* erit, quod piorum exuviis & corporibus confitum, plantulas suppedabit DEO, quo ornaturus est olim in fine dierum hortum & paradysum suum cœlestem. *Quomodo instituenda sit nostra consecratio?* Verbum *DEI* hisce docet *Regulis*: Joh. XV. Sine me nihil potestis facere. Coloss. III, 17. Omne quodcunque facitis &c. I. Tim. IV, 4. 5. Omnis creatura *DEI* bona est &c. Act. X, 15. *Quæ DEUS* purificavit &c. Ad istas regulas minime fallibiles nostram sacram consecrationis actionem dirigentes, initium fecimus piis cantionibus & precibus: restat igitur ut cum invocat. auxilii divini subsequamur pia enarratione & explicatione doctrinæ cœlestis &c.

Propos.

De consecratione novi Cœmeterii,

ubi

I.) *Cause redditio instituti hujus pii operis.*

a) *Cur*

- a) *Cur novum cœmeterium extractum?* Nequaquam certe vel vana quadam curiositate, vel ostentatione sumptuosa & magnifica structuræ, sed extrema & inevitabilis necessitas pium magistratum adegit. Adeo enim vetus illud ad D. Sixtum cœmeterium perfossum &c.
- b) *Cur extra urbis mœnia locus questus?* Non debet hoc tanquam novum aliquid & in Ecclesia inusitatum temere reprehendi, extant enim in Sacris V. & N. T. exempla Abrahami sepelientis Saram in agro, Gen. XXIII. Jacobi tumultantis Rahelem ad viam publicam, Gen. XXXV. Viduæ Nain, Luc. VII. Lazari, Joh. XI. Josephi Arimath. Joh. XIX. Et causæ adduci possunt graves tam politicæ, quam theologicæ, *Sepulchra extra urbes merito esse debere.* Politicæ & physicæ sunt in promptu, ut mundities in urbibus hoc pacto conservari possit, & aër minus inficeretur ex cadaverum putrefactorum foetore. Hinc Ulpianus tradit, Adrianum Imperatorem statuisse XL. aureorum pœnam in eos, qui sepulchrum in civitate fecissent, & in Magistratus qui id passi forent. Quin & locum publicari & cadaver inde transferri mandasse. Theologicæ considerari possunt istæ
1. Est commune factio de primo exilio & ejectione primorum nostrorum Parentum ex Paradiso,

2. De-

2. Defunctos jam è mundo exivisse, & alterius civitatis incolas factos esse, ejus nimirum, quam in coelis habent, quotquot perfidem filii DEI facti sunt, Phil. III, 20.
3. Hebr. XIII, 12. dicitur: Christus extra urbis portas passus & mortuus est &c. Ejus igitur beneficii & meriti etiam loci consideratione admonemur. Exeamus igitur ad eum extra castra &c. v. 13.
4. Prodest etiam mos iste ad cavendum superstitiones, ne quæ sacra pro mortuis instituerentur, sed se omni erga illos officio defunctos esse sciant, qui illos honeste tumulari curaverunt.

c) *Cur consecrandum novum cæmeterium?* Est hoc opus novum, memoria hominum hujus loci nec factum hactenus, nec facile, donec hic durabit mundus, repetendum &c. Hinc cum ad illud, officii causa, cum venerando Pastorum coetu requisitus sim, tam sancto, pio & necessario operi deesse nec possum nec debeo.

II.) *Refutatio consecrationis Papisicae.* Non est quod expectetis à me spectacula superioris seculi, in tali casu à sacrificulis Papisicis agitata. Ibi enim tunc cornutus & histrionicus ille *suffraganeus*, cum suo clero consecrationem sepulturæ alicujus adortus, in quatuor angulis totidem ligneas cruces hominis altitudine collocans, ternas singulis caudelas ardentis affixit. Deinde aqua & sale,

fale, certis precum formulis & conceptis verbis exorcizatis, magicam eis vim inesse sentiens, totam passim aream conasperit. Postea odorem accensis, suffumigationibus & multis ceremoniarum larvis, quaedam *κακοζήλια* partim ex Judaismo, partim ex Ethnicismo defumtis, satis tunc suo munere defunctum esse judicavit. Sicut adhuc aliqui fortasse vestrum ista meminerunt, & liberi ipsorum tantum non plaustrales restantur &c. Quas nos adhibita verbi divini regula non tantum non approbamus, sed & multifariam ea in re peccatum esse constanter asserimus.

- a) Pugnat ista Papistica consecratio cum primo precepto. Constat enim ex DEI verbo, quemlibet etiam speciosissimum cultum, citra, extra vel contra mandatum DEI institutum, meram esse idololatriam, Matth. XV, 9. ex Esa. XXIX. Ezech. XX, 18. 19. In preceptis meis ambulate &c. Nullum autem extat mandatum ea de re, sed tantum sunt traditiones superstitiosorum hominum. Cumque in Lege sua V. T. tot DEUS sacra instituerit, nullam vel legem tulit vel exemplum in S. literis monstrari potest ejusmodi consecrationis Papisticae. *Neque Parentum nec majorum error sequendus est, sed autoritas scripturarum & DEI docentis imperium, ait Hieronymus.*
- b) Contra secundum preceptum, fuit horribilis

lis abusus & profanatio nominis divini, cui comminatio addita est, Exod. XX, 7. Denique dum Cyclopica audacia, ausi sunt exorcizare aquam, salem, locum sepulturæ & quid non? conceptis verbis & certis formulis precum, addo etiam characteribus, cereis accensis, suffumigationibus &c. Istis omnibus tribuerunt vim Magicam sanctificandi locum, abigendi diabolos & custodiendi defossa illic cadavera. Postremo semper in fine addito nomine DEI, scilicet *in Nomine P. F. & Sp. S.* Cujus tamen sacrosancti & suppliciter adorandi Nominis, non nisi sobrie, reverenter, summa devotione & juxta ipsius præceptum mentio facienda est, Phil. II, 9, 10. 11.

- c) Fuit horribile sacrilegium, eripiens Christo suum honorem. Est autem sacrilegii crimen gravissimum &c. Soli enim Filio DEI debetur hæc gloria, qui factus est nobis à Deo sapientia &c. & *sanctificatio* 1. Cor. I. *Filius DEI apparuit, ut destrueret opera diaboli,* 1. Joh. III, 8. Hanc gloriam, immani scelere Christo detractam, attribuerunt tum loco, tum aliis creaturis à Pontifice consecratis. Abduxerunt item homines istis persuasionibus à Christo & sacro ipsius ministerio, & substituerunt frigidissima superstitiosorum hominum commenta &c.
- d) Injuria & contumelia affecerunt tam creatorem, ipsam DEUM, quam creaturas, quasi

extra illas suas exorcizationes & magicas incantationes aliàs esseot impuræ & pollutæ. Hoc revera est tentare Deum & sicut Christus conqueritur: *Sapientia justificata est à filiis suis*, Matth. XI. Adeoque dubitationis & desperationis occasionem & materiam objecerunt piis, si quando talem sepulturam se non habere posse viderent. Contra Gen. I, 31. Act. X, 15. Tit. I, 15.

III.) *Vera consecrationis & sanctificationis ratio.* Consecratio & sanctificatio nostra est solus Jesus Christus Rex, Redemptor & summus Pontifex noster, qui cum essemus foeda & abominabilis peccati massa, proprio sanguine nos ab omni peccato abluit & sanctos reddidit &c. I. Cor. VI, 11. Deinde instituit, per quæ sanctificationis & consecrationis illius participes reddamur, verbum nempe, Joh. XV, 3. c. XVII, 17. & Sacramenta, Ephes. V, 26. Joh. XV, 1. 2.

IV.) *Verus vera consecrationis usus.* Pii in vero usu illorum mediatorum apprehendunt Christum, in quo solo est consecratio & sanctificatio. Tales vere sunt consecrati & sanctificati, & ubicunqve eis sepeliri contingat, imo etiamsi sepulturæ honore prorsus priventur, nihil ipsorum saluti decedit.

V.) *Non locus corpus, sed pia corpora locum sanctificant.* Nequaquam enim nos à terra aut qualicunqve creatura sancti dicimur, sed terra à sanctis sancta vocatur, non quidem sub ipsorum sed Christi merito. Wie

Wie diese 3 letztere Membra und dero
Explication zur General-Proposition
de Consecratione Coemeteriorum sich füglich
schicken/ sehe ich nicht. Besser hätten die
oben im Exord. aus der Schrift angeführte
Reguln ins dritte Stück gezogen/ und das
durch die rechte Art der Einweyhung eines
Gottes-Ackers gewiesen/ das vierdte und
fünfte Stück aber in eines zusammen ge-
bracht/ und der herrliche Nutzen solcher Ein-
weyhung a) remotive ex Part. V. b) Po-
sitive, aliunde vorgestellet werden kön-
nen.

B) Herr D. Mayer in Museo P. II. pag.
670. §. III. p. 689. giebet Anlaß ex Genes.
cap. XXIII, 3--20. in Encœniis cœme-
teriorum zu betrachten:

**Gottseliger Leute erstes Eigen-
thum/ wie solche zusörderst
dahin trachten/ ein eignes
Grab/ und so es seyn kan/ ein
Erb-Begräbniß zu haben.**

Man könnte aber auch solchen Text zur
Einweyhungs-Predigt eines neuen Got-
tes-Ackers Analytice also disponiren: